

Actieve raadsinformatie

Registratienummer [RegNr] *(in te vullen door de griffie)*

Datum: Oktober 2020
Van collegelid: H.J. Berkhoff
Aan: Raads- en commissieleden
Onderwerp: Noodzakelijke raadsbesluiten invoering Omgevingswet

Inleiding

Op 1 januari 2022 treedt de Omgevingswet in werking. Als gevolg van deze nieuwe wetgeving zal de gemeenteraad een aantal besluiten moeten nemen. Deze besluiten worden voorbereid vanuit de verschillende projecten binnen het 'programma Omgevingswet, gemeente Heerde'.

Kernboodschap

Er zijn een groot aantal besluiten die het college respectievelijk uw raad moet nemen om de wet goed uit te kunnen voeren. Sommige besluiten moeten genomen zijn voordat de wet in werking treedt, voor andere besluiten hebben we wat langer de tijd.

In juni 2020 heeft u middels een ARI (nr. 2020-48) kennis kunnen nemen van het door de VNG ontwikkelde keuzepaneel. Inmiddels hebben wij de voorbereiding op keuzes die gemaakt moeten worden belegd in de verschillende deelprogramma's en projecten van het 'Programma Omgevingswet, gemeente Heerde'. Hieronder vindt u een globale tijdslijn voor de te nemen besluiten, zodat u weet wanneer u welk voorstel kan verwachten. In de bijlage nemen wij u mee langs de onderwerpen waarvoor door uw raad een besluit genomen moet worden. Hiervoor hebben we de te nemen besluiten genummerd.

 Voorbereiding, waarin ook opiniërende bijeenkomsten met raad(scommissies) aan de orde kunnen zijn
 Besluitvorming gemeenteraad

Te nemen besluiten	Nr.	2020				2021				2022
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1
Raadsbesluiten										
Deelprogramma Beleidsinstrumenten										
Project omgevingsvisie										
- concept	1									
- ontwerp	1									
- vaststelling	1									
- milieueffectrapportage	2									
Project Tijdelijk omgevingsplan										
- omgang met regels bruidsschat	3									
- verordening fysieke leefomgeving	4									
Project Wijzigen omgevingsplan										
- aanpak gemeente dekkend omgevingsplan	5									
- beoogde opbouw omgevingsplan	6									
Project Overzicht op programma's										
- omgevingsprogramma's	7									
Project Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten										
- adviesrecht raad omgevingsplanactiviteiten	8									
Deelprogramma Bedrijfsvoering										
Project Visie op Begroting										
- aanpassing legesmodel	9									
Deelprogramma Werkprocessen										
- gemeentelijke adviescommissie	10									

Dit sjabloon is bedoeld voor actieve informatieverstrekking aan de raad. Vragen hierover kunnen worden gesteld tijdens de rondvraag van de eerstvolgende commissievergadering, of gevraagd kan worden de memo ter bespreking te agenderen voor een eerstvolgende commissievergadering.

- verplichte participatie bij omgevingsplanactiviteiten	11										
Hieruit voortvloeiende raadsbesluiten											
- legesverordening 2022											
- verordening nadeelcompensatie											
- aangepast mandaatbesluit											
- participatiebeleid en aanpassing Inspraakverordening 2017											

Bijlagen: Toelichting op de raadsbesluiten en achtergrondinformatie.

Toelichting op de raadsbesluiten en achtergrondinformatie.

Hieronder vindt u genummerd de te nemen raadsbesluiten. Bij elk besluit is aangegeven in welk deelprogramma en project van het 'Programma Omgevingswet, gemeente Heerde' het besluit is belegd. Aanvullend:

- een toelichting op raadsbesluiten die voortvloeien uit de lijst met besluiten, en;
- een toelichting op besluiten waarop uw raad geen besluit hoeft te nemen maar welke wel effect hebben op de bedrijfsvoering van de gemeente.

Zaken waarover uw raad een besluit moet nemen

Deelprogramma Beleidsinstrumenten

Project Omgevingsvisie

1. Besluitvorming over de Omgevingsvisie (verplicht uiterlijk 1-1-2024)

Gemeenten moeten uiterlijk op 1 januari 2024 een door de raad vastgestelde omgevingsvisie hebben. De omgevingsvisie is een integrale visie met strategische hoofdkeuzen van beleid voor de fysieke leefomgeving voor de lange termijn. In de omgevingsvisie komen allerlei vraagstukken samen die voorheen op sectoraal niveau werden aangevlogen. We praten bijvoorbeeld niet meer over woningbouwopgave maar over transformatieopgave. We verbinden woningrealisatie bijvoorbeeld dan aan andere doelstellingen zoals klimaatadaptatie, de energietransitie en circulair bouwen. In onze gemeente is het proces om te komen tot een vastgestelde omgevingsvisie in 2019 gestart. Uiteindelijk beschrijft onze visie:

1. de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
2. de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied, en;
3. de hoofdzaken van het beleid op alle relevante terreinen van de fysieke leefomgeving.

De omgevingsvisie maken we samen met onze partners en onze inwoners denken mee. Voor onze partners hebben we al meerdere sessies georganiseerd. Onze inwoners hebben begin 2020 via een online enquête laten weten wat zij voor de komende jaren belangrijke onderwerpen vinden. De resultaten gebruiken we bij het schrijven van onze omgevingsvisie. Zie hiervoor: (https://www.heerde.nl/Op_weg_naar_het_Heerde_van_de_toekomst). Binnenkort gaan we met onze inwoners in gesprek d.m.v. digitale toekomstgesprekken.

2. Besluitvorming over de PlanMER

Conform artikel 16.34 en 16.36 van de Omgevingswet is het uitvoeren van een plan-m.e.r. (milieueffectrapportage) wettelijk verplicht voor de omgevingsvisie, als deze het kader vormt voor te nemen besluiten voor project-m.e.r.-plichtige projecten. Dit is vaak het geval. Denken bijvoorbeeld aan uit- en inbreidingslocaties voor woningbouw of locaties voor opwek van duurzame energie. Het moment van uitvoeren, het doel en de wijze waarop de plan-m.e.r. ingezet wordt kan verschillen.

In de aankomende periode wordt onderzocht hoe de milieueffectrapportage voor onze omgevingsvisie het beste kan worden ingezet. Het ligt voor de hand dat hierbij een koppeling wordt gelegd met de regionale energie strategie (RES).

In het kader van de structuurvisie en het bestemmingsplan buitengebied is in 2012 een milieueffectrapportage uitgevoerd. Mogelijk is deze rapportage bruikbaar en kan het als basis dienen voor het in beeld brengen van de milieueffecten van de omgevingsvisie.

Project Tijdelijk omgevingsplan

3. Besluitvorming over de omgang met regels uit de bruidsschat

Onder de Omgevingswet verhuizen veel regels van het Rijk naar gemeenten. Gemeenten kunnen zelf bepalen wat ze met deze regels willen doen: overnemen, schrappen of aanpassen. Wanneer regels van het Rijk naar gemeenten overgaan moet een voorziening worden getroffen om te voorkomen dat deze regels vervallen voordat de gemeente vergelijkbare of vervangende regels heeft kunnen stellen. Deze voorziening, de bruidsschat, is daarmee een tijdelijke oplossing. Vanaf 1-1-2029 vervalt de bruidsschat, omdat er dan een gemeentedeekkend omgevingsplan moet zijn. De regels die we willen handhaven en/of aanpassen, kunnen opgenomen worden het omgevingsplan.

4. Besluitvorming over de verordening fysieke leefomgeving

De lokale (beleids-)regels in het fysieke domein en de bruidsschat worden gescreend: hebben we ze (nog) nodig, moeten ze aangepast worden of kunnen ze vervallen. Hieruit volgt een totaal overzicht van alle regels in het fysieke domein die uiteindelijk moeten gaan landen in het gemeentedeekkende omgevingsplan. Deze regels gaan we, als tussenstap, opnemen in een nieuwe 'verordening fysieke leefomgeving'. Daarmee komen een groot aantal bestaande losse (beleids-)regels te vervallen of worden aangepast. Ook de APV zal gewijzigd worden: de onderdelen die gaan over de fysieke leefomgeving gaan uit de APV en komen in de nieuwe verordening fysieke leefomgeving. De onderdelen die gaan over openbare orde en veiligheid blijven onderdeel van de (afgeslankte) APV.

Project Wijzigen omgevingsplan

5. Besluitvorming over de aanpak van het gemeente-dekkend omgevingsplan

Alle gemeenten moeten uiterlijk 1-1-2029 een gemeente-dekkend omgevingsplan hebben. Vanaf het moment van inwerkingtreding van de wet, hebben we dus een aantal jaren de tijd om hiernaar toe te groeien.

Het omgevingsplan is een nieuwe planvorm, waarin alle regels in het fysieke domein worden vastgelegd. Het gaat om regels die nu in bestemmingsplannen, lokale verordeningen en in de bruidsschat zijn opgenomen. Het omzetten van deze regels naar een omgevingsplan is een grote opgave. Om hiermee te oefenen, gaan we een pilot-omgevingsplan maken (bijvoorbeeld het gebied Heerde centrum of heel Wapenveld). Op basis van dit plan worden de omgevingsplannen voor de rest van Heerde uitgerold.

6. Besluitvorming ten aanzien van de beoogde opbouw van een omgevingsplan

Er zijn altijd initiatieven, die niet passen in het bestaande juridisch-planologische kader voor het betreffende gebied. In de huidige situatie leidt dat soms tot het opstellen van een nieuw bestemmingsplan.

Vanaf het moment dat de Omgevingswet in werking treedt, kennen we geen bestemmingsplannen meer, maar alleen nog een omgevingsplan. Deze heeft een bredere reikwijdte en een andere opbouw dan een bestemmingsplan.

De Omgevingswet zegt, dat bestemmingsplannen die voor inwerkingtreding van de wet ter inzage worden gelegd, nog volgens het oude regime worden afgehandeld. Plannen die niet meer van tevoren ter inzage kunnen worden gelegd, moeten opgebouwd worden als een omgevingsplan.

Onze organisatie heeft, gemiddeld genomen, minimaal 9 maanden nodig om een bestemmingsplan op te stellen en ter inzage te leggen. Dat betekent dat we enige tijd vóór inwerkingtreding van de wet gaan stoppen met het in behandeling nemen van bestemmingsplannen en partijen gaan verzoeken om een omgevingsplan op te stellen voor ontwikkelingen die niet passen in het bestaande planologische regime. Hiervoor moeten wij een handreiking gaan bieden hoe dat plan moet worden

opgebouwd en ingevuld. Deze handreiking moet voor inwerkingtreding van de wet gereed zijn om initiatiefnemers voldoende houvast te bieden. Het pilot-omgevingsplan levert waardevolle informatie voor deze handreiking.

Project Overzicht op programma's

7. Besluitvorming programma's

Het programma is 1 van de 6 kerninstrumenten van de Omgevingswet. Het begrip 'programma' kan verarring oproepen. Het programma is een flexibel instrument, dat de gemeente kan toepassen om de doelen en ambities uit de omgevingsvisie verder uit te werken voor de ontwikkeling, het beheer, behoud en bescherming van de fysieke leefomgeving. Daarnaast wordt een programma vastgesteld om te voldoen aan omgevingswaarden of aan andere doelen voor de fysieke leefomgeving. Het programma zal naar verwachting bestaan uit meerder documenten, bestaande uit tactisch-operationeel integraal of (multi-)sectoraal beleid, gebiedsprogramma's en monitoringsprogramma's. De benaming van een document is niet relevant: als het voldoet aan de bovenstaande, dan is het een programma in de zin van de Omgevingswet en moet daarmee ook voldoen aan eisen die de wet hieraan stelt.

De Omgevingswet formuleert een aantal wettelijk verplichte programma's. Voor Heerde is dit niet van toepassing. In het 1^e kwartaal van 2022 gaan wij onderzoeken hoe het instrument 'programma' zich verhoudt tot onze huidige manier van werken en onze bestaande beleidsdocumenten.

Project Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten

8. Besluitvorming adviesrecht raad bij buitenplanse omgevingsplanactiviteiten

In de huidige situatie kan het college een vergunning afgeven voor afwijkingen van een bestemmingsplan, waarvoor de bevoegdheid niet in het bestemmingsplan zelf staat maar in de wet. Nu is de raad hierbij betrokken via de 'verklaring van geen bedenkingen'. In de toekomst kan de raad gevallen aanwijzen van 'buitenplanse omgevingsplanactiviteiten', waarvoor de raad adviesrecht krijgt. Dit is een bindend adviesrecht. De raad kan via dit bindende advies dus invloed uitoefenen op ontwikkelingen die afwijken van het omgevingsplan.

Er is echter een belangrijk verschil: nu gaat de raad erover, tenzij de raad zelf beslist dat dat niet nodig is. Straks gaat de raad er niet over, tenzij de raad zelf van tevoren die gevallen aanwijst waarin ze het adviesrecht wil hebben.

Het bindend adviesrecht voor de raad is in potentie een krachtig instrument. Voor de werkbaarheid is het echter wel van belang om goed te kijken waar de raad over gaat (kaders) en waar het college de ruimte krijgt om het dagelijks bestuur van onze gemeente doelmatig vorm te geven. We moeten met elkaar dus de kenmerken gaan definiëren waaraan de 'buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' moeten voldoen waarover de raad adviesrecht wil hebben.

Het besluit hierover moet genomen zijn voor inwerkingtreding van de wet.

Deelprogramma Bedrijfsvoering

Project Visie op begroting (Legesmodel)

9. Besluitvorming aanpassen legesmodel (verordening)

Gemeenten moeten vóór inwerkingtreding van de Omgevingswet hun leges(verordening) aangepast hebben. Dit betreft twee onderdelen:

- a) aanpassing vanuit wettelijke eisen, waaronder het verdwijnen van een aantal vergunningen, het splitsen van de bouwtechnische en de ruimtelijke toets bij vergunningen, de mogelijkheid om leges te heffen op milieuvergunningen, wijzigingen in terminologie en kostenstructuur;
- b) aanpassingen vanuit lokale keuzes die samenhangen met de gemeentelijke filosofie op regulering. Als gevolg van deze lokale keuzes, is de legesverordening de aankomende jaren naar verwachting sowieso aan veranderingen onderhevig, in ieder geval totdat er zicht komt op het definitieve, gemeente-dekkende omgevingsplan.

Het vraagstuk van kosten en dekking voor dienstverlening aan derden (in het kader van omgevingsplan-initiatieven), hangt direct samen met onze dienstverleningsvisie.

Deelprogramma Werkprocessen

Project Werkprocessen (gemeentelijke adviescommissie)

10. Besluitvorming over de (gemeentelijke) adviescommissie

De wet verplicht het instellen van een (gemeentelijke) adviescommissie voor vergunningaanvragen voor Rijksmonumenten. Deze commissie moet voor inwerkingtreding van de wet aangesteld zijn. De wet kent géén overgangsrecht voor de huidige welstandscommissie en monumentencommissie. Zonder verdere actie zou dit betekenen dat (de taken van de) welstandcommissie en monumentencommissie komen te vervallen.

De wet kent wel de mogelijkheid om de verplichte gemeentelijke adviescommissie een uitgebreidere adviesrol te geven dan alleen de toetsing van vergunningaanvragen voor Rijksmonumenten. De taken van de huidige welstandscommissie en de huidige monumentencommissie kunnen hierin meegenomen worden, dit vraagt een apart besluit van uw raad.

Project Werkprocessen (participatie)

11. Besluitvorming over 'buitenplanse omgevingsplanactiviteiten', waarvoor uw raad participatie verplicht wil stellen.

Participatie bij initiatieven (ook van derden) is verplicht bij een 'buitenplanse omgevingsplanactiviteit' als de raad heeft besloten dat bij dat type activiteit een participatieverplichting geldt. De raad kan daarbij op hoofdlijnen aangeven waaraan deze participatie moet voldoen. Daarbij ligt de nadruk op de kwaliteit van het participatieproces, niet op de uitkomst.

De raad moet een besluit nemen voor welke 'buitenplanse omgevingsplanactiviteiten' zij geen verplichting op wil leggen.

Overige zaken waarover uw raad ook een besluit moet nemen die voortvloeien uit bovengenoemde besluiten.

Deze besluiten maken geen deel uit van het programma voor de implementatie van de Omgevingswet. Er zijn wel raakvlakken. De voorbereiding van deze besluiten wordt vanuit de lijnorganisatie opgepakt. Het gaat hierbij om de volgende onderwerpen:

- legesverordening 2022
- verordening nadeelcompensatie (= nu de planschadeverordening)
- aangepast mandaatbesluit
- participatiebeleid en aanpassing van de Inspraakverordening 2017

Overige zaken waarover uw raad geen inhoudelijk besluit hoeft te nemen, maar die wel de bedrijfsvoering van de gemeente raken.

Hieruit kunnen tijdelijke of structurele financiële consequenties voortvloeien waar uw raad mee geconfronteerd kan worden. Deze zaken willen wij hieronder toelichten.

Deelprogramma Informatiehuishouding

Alle projecten uit dit deelprogramma

12. Het aanschaffen van noodzakelijke software voor aansluiting op het DSO

De gemeente is verplicht om voor drie taken aan te sluiten op de landelijk voorziening DSO (digitaal stelsel omgevingswet):

- het kunnen ontvangen van aanvragen en meldingen
- het kunnen maken en publiceren van omgevingswetbesluiten (waaronder omgevingsplannen)
- het kunnen opstellen en publiceren van toepasbare regels en beslisbomen

Voor deze taken moet de gemeente bestaande software aanpassen en nieuwe software aanschaffen en implementeren. Dit leidt tot zowel implementatiekosten als extra structurele beheerkosten.

Deelprogramma Werkprocessen EN deelprogramma Bedrijfsvoering

Project Werkprocessen (verkennen initiatief) EN project Visie op begroting (financiële arrangementen uitvoeringsdiensten)

13. Het doelmatig afhandelen van aanvragen voor omgevingsplanactiviteiten en initiatieven

De doorlooptijd van een aantal procedures gaat onder de Omgevingswet van 26 naar 8 weken. Daarnaast moeten aanvragen integraler beoordeeld worden. Dat betekent dat we de bestaande interne processen en de werkafspraken met verbonden partijen en andere bevoegde gezagen moeten herzien. Dit vraagt het volgende:

- Interne processen inrichten op basis van de uitgangspunten van de Omgevingswet, met het doel om binnen de gestelde termijn een aanvraag integraal te kunnen beoordelen en initiatiefnemers snel van de noodzakelijke informatie te kunnen voorzien.
- De bestaande samenwerkingsafspraken (SLA's) en dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) met verbonden partijen en andere bevoegde gezagen beoordelen en eventueel herzien.

Deelprogramma Werkprocessen

Project Werkprocessen (Toezicht en Handhaving)

14. Het implementeren van de Wet kwaliteitsborging

Gelijktijdig met de Omgevingswet treedt de Wet kwaliteitsborging in werking. Onder deze wet verplaatst de technische toetsing van een vergunningaanvraag voor een bouwwerk voor een groot deel van de aanvragen van de gemeente naar de markt.

Een andere manier van werken kan gepaard gaan met financiële consequenties, zowel negatief als positief. Op dit moment is nog onduidelijk hoe dit structureel gaat uitpakken. Wij houden hierover de vinger aan de pols.